

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Overwinnaars

*En die de overwinning hadden...
Openbaring 15:2 ged.*

Door de diepe val in Adam is de mens op weg naar de eeuwige ondergang. Hij heeft zichzelf geworpen in de klauwen van de vorst der duisternis. Zoals het volk Israël in de macht van de Farao was ter tijde van de slavernij in Egypte, zo is ieder mens in de macht van de helse farao.

Dat onze tekst spreekt van de triomferende Kerk is dan ook niet aan iets van de mens toe te schrijven. Dat is alleen vanuit God te verklaren. Van eeuwigheid is uitgedacht dat Christus op deze aarde zou komen om de kop van de slang te vermorzelen. In de tijd is dat werkelijkheid geworden. Hij heeft getriomfeerd over de satan. Als Overwinnaar is Hij opgestaan en ten hemel gevaren. De overwinning die Hij heeft behaald heeft Hij niet voor Zichzelf maar voor de Zijnen behaald. Naar het welbehagen Gods gaat de Zoon van God deze overwinning gestalte geven in het hart. Zoals het volk Israël op het noodgeschrei werd uitgeleid uit het diensthuis van Egypte, zo gaat de Heere langs een weg van ontdekking, schuldbeleving en afsnijding van alle eigen wegen en mogelijkheden tot verlossing, op het noodgeschrei, in beginsel verlossen uit het diensthuis van de zonde.

Maar waar de Heere zaligmakend gaat werken krijgt zo één te doen met de vijandschap van de satan en zijn trawanten. Er komt bange strijd in het leven. Al wat in het vermogen van de satan is zal hij aanwenden teneinde Gods werk ongedaan te maken. Hij kan wijzen op de voorspoed van de wereld en de tegenspoed van Gods kinderen. Hij kan dreigen met geweld en vervolging. Onder de toelating Gods spoort de satan de vijanden van binnen in het hart aan tot grote werkzaamheid.

Wat een bange vrees kan er dan in het hart komen. Ziende op eigen zwakheid en op de kracht van de vijanden ontstaat de vrees in het hart nog eenmaal om te komen door de hand van de vijanden.

Wat is het daarentegen rijk als het oog

des geloofs omhooggericht mag worden waar Christus is, zittende ter rechterhand Gods des Vaders. Hij heeft alle macht ontvangen in hemel en op aarde. Hij is de grote Overwinnaar Die Zijn volk doet delen in Zijn overwinning. Hij onderwijst hen, Hij bidt voor hen dat hun geloof niet ophoude, Hij wijst op Zijn volbrachte Borgwerk, Hij beschermt en bewaart hen. Dan kunnen er ogenblikken zijn dat alle vrees wordt uitgebannen. Dan mag er krediet zijn op de Almachtige, Die tegelijkertijd ook de Getrouwe is. Hij zal niet laten varen de werken Zijner Handen. Hij zal niet toelaten dat één der Zijnen in de eeuwige rampzaligheid zal komen. De eeuwige en volkomen overwinning zal hen ten deel mogen zijn. Er zal niet gezongen worden van eigen kracht, maar wel: 'Door U, door U alleen om het eeuwig welbehagen'.

Wee ons, wanneer de satan ons nog niet tot een vijand is geworden. Dan wacht immers niet de overwinning maar de nederlaag, de eeuwige toorn van God. Haast u om uws levens wil. Het leven is zo kort en de eeuwigheid is zo lang! De Heere opene uw ogen en uw hart tot eer van Zijn Naam.

Welgelukzalig zij, in wier leven de Heere de vijandschap heeft gezet met de satan, de wereld en de zonde. Hier vaak bange strijd, maar de uitkomst zal zijn de eeuwige zaligheid: overwinnaars in Christus. God eeuwig loven omdat Hij het heeft gedaan.

Gods kinderen zullen een volmaakte en onuitsprekelijke blijdschap en vreugde kennen. Zonder enige ondankbaarheid, waar ze in dit leven zo vaak last van hebben en gebukt onder gaan, zullen zij God loven en prijzen. Gods kinderen zijn niet door Mozes verlost, maar zij zijn door Christus verlost. De drie-enige God zal eeuwig de eer van de zaligheid ontvangen.

A. van Heteren

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen over Openbaring 15:2 (ged.) 'Overwinnaars.' Ds. M.C. Tanis schrijft over Titus :1b 'Gegronde prediking.' Ds. P. Roos levert een bijdrage over Calvijn. Ds. K. Hoefnagel schrijft in zijn rubriek over 'ons uiterlijk.' Ds. P. den Butter schrijft een derde artikel over koning Asa, een derde bijdrage onder de titel 'Hardop denken' over 'Samaria en Antiochië.' Ds. J.M.J. Kieviet gaat verder met de behandeling van het Avondmaalsformulier en schrijft een column 'Delen en/ of helen?' Ook leest u een derde bijdrage over Dionysius Spranckhuysen en een boekbespreking.

Pinksterdagen

De beide Pinksterdagen liggen weer achter ons. De Heilige Geest werd uitgestort onder het geluid gelijk als van een geweldigen gedreven wind. Dat ziet onder meer op de almacht van de Heilige Geest. Die almacht bleek in de bekering van omtrent drie duizend hoorders op de prediking van Petrus. De Heere is eeuwig Dezelfde. Verwacht het van Zijn almacht. Hij heeft maar te spreken en het is er, Hij heeft maar te gebieden en het staat er. Het zij onze bede: "Uw Koninkrijk kome."

Ontmoetingsdag

We geven u alvast de datum van de komende ontmoetingsdag door. Deze zal gehouden worden D.V. zaterdag 19 september op Urk. Noteert u deze datum alvast in uw agenda. We hebben positieve reacties vernomen op het behandelen van één thema door de vier sprekers. In dit jaar wordt er veel aandacht besteed aan de schepping. We dachten dat het goed zou zijn te spreken over het thema 'Schepping en herschepping.'

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 25 juni verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 18 juni.

AvH

GEGRONDE PREDIKING*Titus :1b*

In het opschrift van zijn brief wijst Paulus erop dat zijn prediking overeenkomt met het geloof van het uitverkoren volk Gods in het verleden en in het heden. Dit is geen stuk zelfverdediging, maar het houdt in dat hij staande in de dienst van de Heere doorgeeft het Woord van de Heere en dat is alle eeuwen door hetzelfde. Zo is het ambt en de functionering ervan gelijk. De kerk der eeuwen staat van de ambtelijke bediening van het Woord niet los. Paulus doelt met zijn getuigenis op meer. Het woordje 'naar', door Paulus gebruikt, kan naar de grondtekst ook als volgt vertaald worden: met het oog op. De kanttekening zegt dit ook. We lezen: "Of: Het evangelie predikende waardoor alleen de uitverkorenen Gods tot het zaligmakende geloof gebracht worden". Dit mag niet zo verstaan worden, dat de prediking alleen komt of moet komen tot de uitverkorenen. Dit is in strijd met de prediking van Paulus. Naar het bevel van zijn Meester heeft Paulus het evangelie gepredikt aan alle creaturen. Aan Timotheüs heeft hij

die opdracht ook voorgehouden. Predik het Woord. Houd aan tijdelijk. Ontijdelijk. Wederleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid (2 Tim. 4:2). Welk een liefde kende Paulus tot zijn medemens. En dat zonder onderscheid. Paulus wil er op wijzen dat zijn sterkte, zijn kracht ligt in de wetenschap dat het kerkvergaderende werk van de Heere doorgaat. De uitbreiding en de opbouw van de gemeente van Christus zal er zijn tot op de laatste dag. Want er staat geschreven: het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkig voortgaan. De Heere staat er voor in. Wat kan dat vandaag een steun geven. Het werk is niet ijdel in de Heere. In geloofsovertuiging. In geloofszekerheid mag men doorgaan. Er komen burgers van het Koninkrijk Gods. Wie de Koning veel onderdanen gunt, gaat biddend werken. Werkend bidden. Men wil een middel zijn in de hand van de Heere. Wat is het ontzaglijk rijk zo in de dienst van de Heere te staan. Dan is als men gezond mag zijn niets te veel of te zwaar. In de dienst van de Heere tekent men iedere keer weer bij. Ook op leeftijd. Paulus geeft verder aan dat zijn dienstwerk ook betrekking heeft op de waarheidskennis, die overeenkomstig de Godsvrucht is. Leer en leven zijn niet met elkaar in strijd. Beide gaan samen. Een nieuw leven door de wil en de werking van de Heilige Geest. Door de Heilige Geest is er een uitstraling van de leer in het leven. Een leven van 'gij geheel anders.' In de wereld maar niet van de wereld. Belevend en belijdend een gast en een vreemdeling te zijn op aarde, maar zoekend de stad die fundamenten heeft. Paulus schrijft: Wanneer dit praktijk is, is er kennis der waarheid die naar de godzaligheid is (vs. 1b).

Waarheidskennis

Voor het persoonlijk en bijzonder voor het ambtelijke leven is die waarheidskennis onmisbaar. Voor het ambtelijke werk zelfs zeer noodzakelijk. Want leven bij de waarheid is dringend geboden. Er waaien wat geesten rond. Iemand heeft eens gezegd: de Bijbel is de grootste martelaar. Dit is niet overtrokken. Uit de Bijbel wordt wat gehaald. Tot bewijsgrond of tot verdediging. Teksten worden uit het verband gerukt. Worden ingepast in het moderne denken of vanuit de opvatting van tijdgebondenheid verklaard. 'Het staat geschreven' geldt voor menigeen niet meer. Op theologisch, ethisch of sociaal gebied. Er wordt zelfs aan toegevoegd. We hebben nu meer licht dan voorheen. We hebben toch de gave van de Heilige Geest? Ook komt voor het leven bij eigen denken, inzicht of overtuiging. Het volle accent valt op deze zaak. Het geloven in God en bijzonder in Jezus Christus. Het leven

kan vragen oproepen, maar het geloofsleven wordt bekroond. Want het bloed van Jezus reinigt van alle zonden. Nu is er nog een kant waaraan we niet voorbij mogen gaan. Er wordt weleens gehoord dat we niet moeten spreken van belijdenis der waarheid, maar van belijdenis des geloofs. Beide kunnen niet van elkaar gescheiden worden. Gebeurt het dan is het gevaar aanwezig dat het mis gaat. Men kan komen tot gerustheid of zelfverzekerdheid. Beide dienen gepaard te gaan. Historische kennis en het persoonlijk beleven. Onlosmakelijk is daarbij betrokken de leer van de kerk. In het belijdenisuur wordt de vraag gesteld: Verklaart en erkent gij dat gij de leer onzer kerken voor zover gij die geleerd, gehoord en beleden hebt houdt voor de ware en zaligmakende leer overeenkomende met de Heilige Schrift? Het belijdenis doen mag niet in de eerste plaats op het persoonlijk leven gericht zijn. Men doet belijdenis in gemeenschap met de kerk, men is dooplid van de kerk. Door het belijdenis doen neemt men een taak op zich. Calvijn stelt dat als het gaat over het belijdenis doen op de voorgrond staat de bewaring van de zuivere leer en de instandhouding van de kerk. Nadruk legt Calvijn op wat geloofd wordt. Nu wil het niet zeggen dat wat Calvijn zegt het einde is van alle tegenspraak. Het dient echter in het onderwijs meegenomen te worden en het dient betrokken te worden bij het gesprek. Het weten door horen en leren is zeer belangrijk. Met het aanhoudend gebed tot de Heere om te kennen wat men hoort en leest. Wanneer dit leeft krijgen de drie formulieren van enigheid betekenis. Bijzonder de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels. Geschriften die weergeven wat in de formulieren staat worden aangeschaft en gelezen. De Schriftuurlijke, confessionele, bevindelijke prediking krijgt waarde. Het wordt een richtsnoer voor hart en leven. Contact wordt ook gezocht met Gods kinderen. Bijzonder zij die onderwijs geven. Op die zaken doelt ook Paulus in zijn schrijven aan Titus. Hij heeft het over de kennis der waarheid die naar de Godzaligheid is. Wat in de kanttekening staat moet meegenomen worden. Zonder kennis der waarheid kan er geen zaligmakend geloof zijn. Dat geloof is gericht op de praktijk der Godzaligheid.

M.C. Tanis

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116,

Fax: 084-2220131

Email: pand@solcon.nl

Girerek. 70.43.50 t.n.v. Stichting

Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 10,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde

Staten en Canada 8 dollar per jaar.

Advertenties € 0,34 (excl. btw) per

mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

CALVIJN

Enige weken terug gaf ik mijn vrees te kennen dat het vele spreken over Darwin, inclusief alle argumenten pro en contra de evolutieleer, gevaarlijk is. Zeker als er mensen, die een plaats van betekenis innemen, opschuiven in hun positiekeus.

Hoe is dat met Calvin? Hoe werkt een Calvinjaar, zoals we dat nu beleven? U hebt er allemaal wel iets over gehoord of meegemaakt. Ik wil met u hardop nadenken over deze vraag.

Een voordeel van het herdenken van Calvin is, dat heel veel mensen met hun neus boven op de zaak van de Reformatie gedrukt worden. Balkenende verklaart een Calvinist te zijn. De Institutie, de Statenbijbel en de Heidelbergse Catechismus stonden thuis naast elkaar en er werd bij tijden naar gegrepen. Er zijn er meer geweest die hun verhouding tot Calvin hebben bepaald. In de debatavonden over Calvin bleek dat ook duidelijk. Soms verrassend hoe mensen uit een heel andere hoek van kerk en samenleving toch met waardering konden spreken over Calvin en ook over het Christendom.

In moderne termen zou je kunnen zeggen dat het Calvinjaar de (on)bewuste bedoeling heeft om de Reformator te promoten onder ons volk. Een te waarderen streven, dat we zonder meer moeten steunen. Mede ook omdat het niet alleen en vooral om Calvin gaat; het Woord van God komt zodoende onder de aandacht van de mensen.

Nu het in onze tijd zo moeilijk is om ons volk te bereiken met het evangelie, kunnen we dankbaar vaststellen dat op deze manier de loopplank naar velen die zich onkerkelijken noemen, is uitgelegd.

Hoogtepunt van dit alles is de herdenkingsbijeenkomst in Dordrecht, waar onze premier, het werd reeds gezegd, zich ontpopte als een Calvinist. De burgemeester van Dordrecht stelde zelfs opnieuw een Nationale Synode voor, zoals in 1618/1619. Bijna net als toen. De Staten zijn er dus ook bij betrokken. Ook onze vorstin was present als bezoeker van de tentoonstelling. En zo is er meer te noemen.

Tegelijk echter is er sprake van een zeker nadeel. Calvin heeft zich, als ik het zo eens zeggen mag, wat omgekleed en hij heeft zich wat aangepast aan wat mensen in deze tijd van hem verlangen. Er worden allerlei vermommingsen zelfs aangebracht om de mensen maar de indruk te geven dat Calvin heus wel meevalt. Zo konden we bijvoorbeeld lezen dat genieten van seksualiteit mag van Calvin. En zo werden er meer ideeën gelanceerd. De moderne Calvin. Dus: welk kostuum zullen wij hem aantrek-

ken?

Wat onze premier vooral aansprak, waren zijn morele kracht en intellectuele kennis van de Bijbel.

Daartegenover waren er ook onmiskenbaar die bleven volharden in hun scherpe afwijzing van de Geneefse reformator, zoals de Roomse pater Bodar. Zo heeft alles zijn schaduwkanten.

Zoals het met Calvin gaat, gaat het misschien ook wel met de Bijbel. Om deze te introduceren bij de man van de straat, worden soms ook allerlei aanpassingen aangebracht om de invloed zo ruim mogelijk te vergroten. In zekere zin doen we dat allemaal? Het is goed als de dominee op de kansel de dingen zo kan voorstellen dat ook onze jeugd het goede ervan kan inzien. Ook Paulus paste deze tactiek toe, toen hij de Joden en Jood en de Grieken een Griek was; hij trachtte de hoorders met list te vangen. Het is het bekende dilemma tussen de duiven en de slangen, tussen duiven en haviken en tussen list en waarheid. We moeten steeds aan het nadenken blijven waar de grenzen liggen.

Het beeld van de Bijbel kan in onze dagen best wat bijstelling naar de waarheid toe gebruiken. Hoeden we ons toch allen voor een verregaand uitselcteren van zaken die ons niet liggen. De discipelen hadden er ook mee te maken. Wat de Heere Jezus zei over het lijden dat aanstaande was, stond voor hen niet "in de Bijbel". Hoe vaak betrap je jezelf er ook niet op, dat er teksten in de Bijbel staan die je kritisch bevragen over de eerlijheidsgraad van je bevattingen. Mij overkomt het tenminste wel en ik denk vast en zeker dat dit een algemene kwaal is, hoewel dit mij niet verontschuldigt.

Tracht eens vast te stellen wat voor u de kern van de waarheid der Schrift is? We struikelen ook hier dagelijks in vele.

Toch tegelijk oppassen voor deze trant van redeneren. Ook al komt het veelvuldig voor, we moeten waakzaam blijven tegen deze vormen van aanpassing. Het moet toch onze oprechte bedoeling zijn om pal te staan voor de waarheid Gods. Ik wil ten aanzien van Calvin zo maar

eens wat zaken naar voren brengen, die in dit Calvinjaar ook belangrijk zijn. Ik bedoel dit niet puur als antistof tegen wat we nu om ons heen horen. Het gaat me er gewoon om zaken te noemen, die ook voor ons van grote betekenis zijn.

In deze weken na Pinksteren zijn de volgende regelen voor ons heel sprekend: "In de eerste plaats moeten we weten, dat al wat Christus tot zaligheid van het menselijk geslacht geleden en gedaan heeft, voor ons zonder nut en van geen gewicht blijft, zolang Christus buiten ons is en wij van Hem gescheiden zijn (III,1,1). Want zonder resultaat zouden de leraars roepen, indien niet Christus, de inwendige Leerreeder, Zelf door Zijn Geest tot Zich trok hen, die Hem van de Vader gegeven zijn" (III,1,4). In de eerste hoofdstukken van boek III staan veel meer woorden van gelijke strekking. Hier staat dat we de Heilige Geest zo nodig hebben; en ook waartoe we Hem nodig hebben. Deze Geest nu is gekomen om al uw gemis en onrust weg te nemen door zondaren te leiden tot Christus.

Calvin heeft hier veel zicht op de noodzaak van de toepassende bediening van de Heilige Geest.

Uit mijn aantekeningen over boek III zou veel meer te noemen zijn, maar ik maak een tamelijk willekeurige keus; in dit Calvinjaar willen we met elkaar op deze plaats enige bescheiden aandacht geven aan zijn betekenis.

Vanaf III,III gaat het over de boetvaardigheid. Deze, waarmee C de bekering bedoelt, volgt op het geloof. Luther liet de boetvaardigheid, het berouw, voorafgaan aan het geloof. Ik kan me goed vinden in wat Ds. Egas onlangs verklaarde dat Luther hem meer nog aanspreekt als Calvin (als ik hem tenminste goed begrepen heb), want zo ervaar ik dat ook wel, maar in dit opzicht staat Calvin dicht bij ons. Er is wel een beginnende vrees en ontdekking, maar die kan overgaan.

Feitelijk plaatst Calvin de weg tot bekering (vrees, angst, verootmoediging, verbrijzeling, III,III,3) binnen het zaligmakend geloof. Dat lost veel problemen, ook van nu, op. Deze regels zijn van belang in de discussie over de toeleidende weg. Het wil zeggen dat ook zaken als gemis en berouw en ontdekking niet buiten het geloof in Christus omgaan. Dan kent hij zowel de boetvaardigheid vanuit de wet (Kain, Judas, enz.) alsook die vanuit het evangelie. Het betekent dat zij die worstelen met hun zonden, reeds delen in de bediening van Christus.

In III,III,15 vinden we weer iets anders, namelijk de waarschuwing niet door al te grote droefheid over de zonde overmand te worden. Men moet er zich te

zijn tijd ook van afwenden.

Calvijn spreekt dan over het vasten (16). Ons leven moet een voortdurend vasten zijn (pronk en weelde vermijding). Ons gehele leven moet een voortduren de boete zijn. Let ook op de volgende uitspraak, die in onze situatie van het grootste belang is: "Daarom ben ik van oordeel dat hij het meest gevorderd is, die zichzelf het meest heeft leren mishagen".

Deze hoofdstukken tonen aan dat Calvijn ook zeer bekend was met de roerselen van het menselijke hart. Zeker kunnen we stellen dat de leer bij hem vooral sterk in het oog springt, maar de aanzet voor de lijnen van de Nadere Reformatie zijn in principe heel duidelijk bij hem aanwezig. De preken van Calvijn zouden ons misschien in onze voorstelling teleurstellen. De uitwerking is niet zo sterk op het hart gericht als we zouden verwachten. Ik herinner me dat ik in mijn Flakkeze tijd eens een geoefende christen aantrof, die preken van Calvijn las. Op de vraag hoe ze daartoe gekomen was, gaf ze ten antwoord, dat hoe meer de mens de onbetrouwbaarheid van zijn eigen hart leert kennen, hij ook des te meer behoefte krijgt aan de grote werken Gods, die geheel buiten het eigen hart liggen. Niettemin spreekt Calvijn ook duidelijke woorden om tot het hart te komen.

Het is ook opvallend dat Calvijn heel vaak Bernardus van Clairveaux citeert. Hij is goed thuis in zijn geschriften. Zoals u wellicht weet, was deze Bernardus een mysticus, die de meditatieve kant van het geloof beklemtoonde en beleefde. In hoofdstuk XII spreekt Calvijn over Gods rechterstoel. Hij kan ook zeggen dat "de strengheid van ons onderzoek zover moet gaan, totdat het ons tot een

volkomen verslagenheid gebracht heeft, en ons op die wijze toebereid heeft tot het ontvangen van Christus genade. Want hij vergist zich die meent dat hij in staat is die te genieten, indien hij niet eerst de hoogheid zijns harten heeft neergeworpen".

"Door zulk een verbrijzeling moet uw hart gewond zijn, indien ge met de nederigen naar Gods woorden verhoogd wilt worden".

In XIII,3 vinden we de bekende woorden dat twijfelen, veranderlijk zijn, op en neer gedreven worden, aarzelen, in het onzekere verkeren, wankel staan, en eindelijk wanhopen, geen geloof is.

In XIX,1 deelt hij de mensen in vier groepen in: de heidenen, de naamchristenen, huichelaars en wedergeborenen.

Nu ik dit alles zo lees, komt het uitermate boeiend naar me toe. Wat een nuttig en gezaghebbend onderwijs voor onze tijd. We hebben deze woorden nodig. Het moge ons allen de weg des Heeren te meer doen kennen.

Bovenstaande citaten kunnen ons een welkome aanvulling geven op alles wat er in deze dagen betreffende deze reformator over ons heen komt. Ik kon slechts een kleine greep doen uit overvloedig materiaal. Neemt u het zelf ter hand.

En verder hopen we met elkaar dat de aandacht voor Calvijn ten goede komt aan de vermeerdering en versterking van het geloof, zowel van ons volk als ook onder ons.

De kansel, de stoel van Calvijn zijn interessante voorwerpen; de graven der profeten ook; maar hun woorden hebben eeuwigheidswaarde en daar gaat het om.

P. Roos

In Genesis 29 wordt van Labans dochter Rachel gezegd dat zij zowel schoon van gedaante als schoon van aangezicht was, in tegenstelling tot zijn andere dochter Lea, van wie gezegd wordt dat zij tedere ogen had. Het lijkt erop dat Jakob voorkeur had voor Rachel vanwege haar uiterlijk. Op zichzelf is dit vanuit mannenoogpunt te begrijpen. Jakob werkte zeven jaren gratis voor Laban om Rachel straks te kunnen trouwen. Het waren hem slechts enige dagen. De bijbel zegt duidelijk dat er sprake was van liefde. Maar Jakob was niet vreemd van de zogenaamde "begeerlijkheid der ogen". Ik zou zeggen: welk menskind niet?

Dat Lea tedere ogen had betekent dat ze zwakke, gebrekkige, fletse ogen had. Dat dit hier vermeld wordt is om Jakobs voorkeur voor Rachel te verduidelijken. Wat gaan we als Jakob toch gauw op het uiterlijk van iemand af. Dat kan met iemand die aantrekkelijk is in onze ogen makkelijk tot teleurstellingen leiden en bij iemand die niet zo knap van voorkomen is tot verrassingen. Het gaat er immers om hoe iemand is en niet hoe iemand er uit ziet. Maar ja, een mens blijft hardnekkig aanzien "wat voor ogen is", zie ook Genesis 6:2.

Van Jozef wordt ook gezegd dat hij als jonge man "schoon van gedaante en schoon van aangezicht" was. Niet alsof dat nu zo belangrijk is, maar om het verloop van de geschiedenis te verduidelijken. Jozefs verschijning wekte bij Potifars vrouw immers de begeerte op om met hem samen te zijn. Terwijl zij getrouwd was. Zij zag dit niet als zonde, Jozef wel. Jozef kende een ander leven: en dat maakt een mens echt "schoon". Van Mozes lezen we dat zijn ouders bij zijn geboorte zagen dat hij "schoon" was. Dat betekent meer dan alleen knap. Alle ouders vinden hun pasgeborene knap. Zij hebben echter door het geloof meer in dit kind gezien. Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang van zijn ouders verborgen, overmits zij zagen dat het kindeke schoon was en zij vreesden het gebod des konings (namelijk om alle jongetjes te verdrinken) niet, Hebr. 11:23. Diaken Stefanus drukte zich zo uit: Mozes was schoon voor Góð, Hand. 7:20, zoals de Nieuwe Vertaling terecht vertaald heeft. Mozes' ouders hebben door het geloof gezien dat God wat met hun kind voorhad en dit geloof is niet beschaamd geworden.

Ook als we kennis maken met Saul, de toekomstige koning van Israël, lezen we dat hij een jongeling was, en schoon, ja er was geen schoner man dan hij onder de kinderen Israels; van zijn schouderen en opwaarts was hij hoger dan al het volk, 1 Sam. 9:2. Waarom de Bijbel ons

Vragenrubriek

Ons uiterlijk.

De vraag die nu bovenop mijn stapeltje vragen ligt gaat over het volgende: Soms beschrijft de bijbel het uiterlijk van iemand en dan meestal positief, namelijk als gezegd wordt dat hij of zij zeer schoon was. Maar wat is "schoon", wat is knap? En waarom heeft het de Heilige Geest goed gedacht iemands knappe voorkomen te vermelden? Heeft het waarde? Of is het een aanwijzing dat we ons uiterlijk goed moeten verzorgen, omdat het de Heere niet onverschillig is hoe ons voorkomen is?

Het is een interessante vraag en geeft aanleiding het nodige te zeggen en natuurlijk vooral te wijzen op de noodzaak van een innerlijke schoonheid, die kostelijk is in Gods ogen.

Als je de zaken zo eens op een rijtje zet, komen we de beschrijving van iemands knappe uiterlijk nogal eens tegen. Ik ga wat voorbeelden noemen om er gelijk maar even op in te gaan.

Toen Abram en Sarai, Genesis 12, naar Egypte gingen, zagen de Egyptenaars, dat Sarai "zeer schoon" was. Sarai was dus blijkbaar een aantrekkelijke vrouw. Het wordt gezegd om de handelwijze van de Egyptenaars te verduidelijken, die immers gelijk beslag op haar leggen. In Genesis 26 wordt gezegd dat Rebekka "schoon van aangezicht" was, om Izaks verzwijgen van de waarheid en diens vrees om gedood te worden te verklaren. Deze gedeelten laten echter geen ruimte voor een sensueel getinte nadruk op de schoonheid van de vrouw in tijdschriften en reclame.

dit beschrijft? Misschien wel om ons te waarschuwen dat we niet al te gauw moeten afgaan op iemands indrukwekkend en hoopvol stemmend uiterlijk. Saul is immers een grote teleurstelling geworden? Straks laat de knappe Saul met zijn indrukwekkend postuur, inmiddels koning geworden en naar Davids getuigenis een held, het toch afweten als de reus Goliath de slagorden des Heeren uitdaagt.

Dat een mens op het uiterlijk afgaat, laat ook de geschiedenis van de zalving van David zien. Samuel moet een van Isai's zonen tot koning zalven en trekt al gauw zijn conclusies als hij op het uiterlijk van Isai's zonen ziet. Toen Samuel Eliab zag was hij onder de indruk van diens verschijning, maar de Heere zei: Zie zijn gestalte niet aan, noch de hoogte zijner statuur, want Ik heb hem verworpen; want het is niet gelijk de mens ziet; want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan, 1 Sam. 16:7. Dat wil niet zeggen dat de bijbel over het uiterlijk minderwaardig doet. Want als David even later binnen komt, wordt ook diens uiterlijk beschreven, zo dat we gelijk een zekere sympathie voor deze 17-jarige jongen krijgen, temeer daar we weten dat David al jong de Heere mocht vrezen. David was roodachtig, en schoon van ogen en schoon van aanzien, een frisse jongeman, nog maar net de kinderjaren ontgroeid, maar vooral: de man naar Gods hart!

Als Davids uiterlijk later weer ter sprake komt, 1 Sam. 17:42, is dat om de tegenstelling tussen hem en de reus Goliath te benadrukken. Goliath verachtte David om diens jeugdige uitstraling en vond het een belediging dat zo'n knaap nog hem, de geweldige, tegemoet durfde te treden.

Ook van Davids kinderen wordt beschreven dat zij knap waren. Tamar was 'een schone zuster' van Absalom. Dit wordt gezegd omdat het in 2 Sam. 13 over Amnons begeerte naar haar gaat. Van Absalom zelf lezen we dat er in gans Israel geen man zo schoon was

als Absalom, zeer te prijzen; van zijn voetzool af tot zijn hoofdschedel toe was er geen gebrek in hem. Denken we toch alsjeblieft niet dat een gunstige beschrijving van iemands uiterlijk een teken van Gods gunst is. Van Absalom weten we dat hij van binnen laag en lelijk was en een vadermoorder. Uiterlijke schoonheid brengt bovendien zijn eigen verzoeken en gevaren met zich mee. De wereld gaat naar je lonken en jij gaat naar de wereld lonken, met alle gevolgen van dien. Absaloms uiterlijk stijfde hem in zijn trots. Ik denk wel dat we de beschrijving van Job's dochters als een teken van Gods goedheid jegens vader Job mogen zien. Van hen lezen we dat in het ganse land niet zulke schone vrouwen werden gevonden, als de drie dochters van Job. Ik lees daarin dat de Heere het in alle opzichten wel maakte met zijn zwaar beproefde knecht Job.

Overigens houdt de Bijbel zelf ons voor dat alleen innerlijke schoonheid, dat is een hart dat God mag vrezen, Gode welgevallig is. Lees maar het loflied op een Gode welgevallige huisvrouw in Spreuken 31: De bevalligheid is bedrog en de schoonheid ijdelheid; maar een vrouw die de Heere vreest, die zal geprezen worden, Spreuken 31:30.

Hebben we al ingezien hoe lelijk we zijn, hoe lelijk we geworden zijn door de zonde? Hebben we al ontdekt bij Geesteslicht dat we het Beeld van God kwijt zijn? En is Christus ons daarom ook al dierbaar, aantrekkelijk en schoon geworden? Alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Als de Heere Jezus Zich aan een arm zondaar openbaart door Woord en Geest, leer ik Hem aanbid-den: Beminnelijk Vorst, Uw schoonheid hoog te loven, gaat al het schoon der mensen ver te boven!

Zalig wiens lelijke zondenatuur is bedekt door het schone kleed van Christus' gerechtigheid: o, sta daar toch naar, wie je ook bent, knap of minder knap!

K. Hoefnagel

Delen en/of helen?

Delen of helen? is de titel van het boek dat inmiddels al meer dan dertig jaar geleden bij Kok Kampen verscheen. Het wilde een overzicht geven van Hervormd kerkelijk leven in en met de Gereformeerde Bond 1906 – 1951. Een paar jaar later kwam ook binnen onze kerken iets dergelijks uit: En toch niet verteerd. De geschiedenis van de CGK sinds 1892. Veel plaatjes met daarnaast allerlei historische praatjes. Aan dat eerstgenoemde boek ben ik onlangs (en zijn ook anderen waarschijnlijk) herinnerd. Het was bij de publicatie van weer een ander boek. De titel daarvan: Helen en delen. Hervormden over PKN en HHK.

Ik moet zeggen dat dat eerstgenoemde boek mij ooit veel blijde herkenning gaf. Misschien kunnen velen van onze CGK-lezers het zo niet meemaken, maar de Hervormde kerk is voor mij jarenlang een hoopvol oriëntatiepunt geweest. Met de Flakkeese dorpskerken op mijn netvlies en het besef dat daar een gereformeerde prediking klonk, had ik me zo een beeld van de 'kerk der vaders' gevormd. Onder de eeuwenoude spitsbogen ontwaarde ik iets van Gods trouw in de geslachten, waaronder de mijne. Preken van C.B. Holland en artikelen van G. Boer en W.L. Tukker, om maar enkelen te noemen, behoorden tot mijn favorieten en de geschriften van dr. W. Aalders en anderen verslond ik, de een na de ander. Dat nu juist vanuit de NHK weerwoord werd gegeven aan de seculiere tijdgeest van die dagen... Het was voor mij geen vraag: de gescheidenheid met de gereformeerden in de NHK was een fatale vergissing. De deling is zonde en de heling is roeping!

En nu zijn ze zelf gedeeld, de hervormden. Het onlangs verschenen boek is er de beschamende weerslag van. Samen op weg leidde tot: verder weg van elkaar dan ooit. Ook in mijn hoopvolle besef, hiervoor geschetst, is er iets geknakt. God heeft een twist met de kerk van Nederland; ik kan het niet anders zien. En dat gaat ook onze eigen CGK niet voorbij. Wat ons en wat mij rest? Twee dingen. (1) Elkaar plaatselijk opzoeken. Deze afgelopen week vergaderden we met het bestuur van de Dordtse reformatische basisschool: ds. Brugge (GG), ds. Van Wijk (PKN) en ikzelf. We herkenden elkaar in de zorgen en zegeningen van heden. (2) Bovenal: het geloof dat ook nu nog Christus Zijn kerk vergadert. Hij schonk Zijn Geest. Ooit zal er een ongedeelde, geheelde kerk zijn! Dan zal het Zijn werk zijn.

J.M.J. Kieviet

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier (15)

"Ten andere onderzoekte een iegelijk zijn hart of hij ook deze gewisse belofte van God gelooft, dat hem al zijn zonden, alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus vergeven zijn..." Bij dit gedeelte van het avondmaalsformulier zijn we aangekomen. De vorige keer hebben we er al iets van gezien. De godvruchtige avondmaalganger kent, aldus onze vaders, iets van de vergeving der zonden. Of beter nog: hij verlaat zich op

de vaste belofte van God waarin hem verzekerd wordt dat in Christus Jezus volkomen verzoening van zonde en schuld is. Door het geloof weet hij dat deze heilsweldaad door Gods genade ook zijn deel is.

U bent het wel met me eens: eerlijke lezing van ons formulier kan tot geen andere conclusie brengen. En hiermee is nog niet alles gezegd. Het formulier vervolgt als in eenzelfde adem: "... en de volkomen gerechtigheid van Christus hem als zijn eigen toegerekend en

geschonken is, ja zo volkomen, alsof hij zelf in eigen persoon voor al zijn zonden betaald en alle gerechtigheid volbracht had." We herkennen hierin de klassieke woorden van onze Heidelbergse Catechismus uit zondag 23. Het antwoord op de vraag: "Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?"

zondenvergeving

Als het formulier dus de inhoud van de beloften van het evangelie onder woorden brengt, doet hij dat door in het bijzonder te wijzen op de weldaad van de zondenvergeving, ofwel de rechtvaardiging van de goddeloze. Uit de grote schat van de evangeliebeloften nemen de vaders er dus bij uitstek één die ze hier bijzondere aandacht geven. We moeten erkennen dat de Heere in Zijn Woord niet slechts deze ene toezegging van Zijn genade heeft gegeven. Nog vele andere beloften heeft Hij aan Zijn volk toegezegd. Ik noem er enkele.

- De belofte van de levendmaking. "*Ik ben de Opstanding en het Leven. Wie in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven*" [Joh. 11].
- De belofte van geestelijke leiding en onderwijs. "*De Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden. Hij zal van Zichzelf niet spreken... Hij zal van Mij getuigen*" [Joh. 15 en 16].
- De belofte van zondenovertuiging. "*Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde...*" [Joh. 16].
- De belofte van de reinigmaking. "*Dan zal ik rein water op u sprengen en gij zult rein zijn*" [Ezech. 36].
- De belofte van het nieuwe hart. "*Ik zal u een nieuw hart geven; ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen*" [Ezech. 36].
- De belofte van het vruchtdragen. "*Die in Mij blijft, die draagt veel vrucht*" [Joh. 15].

Veel andere beloften zouden nog te citeren zijn. Maar nu beperken de vaders zich tot die ene belofte van de vergeving der zonden. Je zou kunnen zeggen: ze vatten al de beloften van het werk van Gods Geest in het hart van de zondaar samen tot die ene. Het is als het ware de belofte bij uitnemendheid: de weldaad van de rechtvaardiging, waarin de Heere de zondaar vrijspreekt van schuld en straf en hem een recht geeft op het eeuwige leven. Een weldaad, zo volmaakt en volkomen, alsof deze zondaar nooit enige zonde had gedaan, ja alsof hij zelf al de gehoorzaamheid had volbracht die Christus heeft volbracht. "In deze weldaad is vervat al het heilsgoed dat God in het verbond aan Zijn volk heeft toegezegd. Zodat het formulier te dezer plaatse niet één belofte uit vele kiest om een voorbeeld van de rijkdom der belof-

ten te geven, maar de *grondbelofte*, de *centrale belofte* noemt, om daardoor het hele verbond met zijn ganse inhoud te kenschetsen" [B. Wielenga].

voornaamste pijler

Zo spreekt ook Calvijn in zijn Institutie. Als hij de leer van de rechtvaardiging aan de orde stelt, wijst hij erop dat de mensen als kinderen van Adam door de Wet van God vervloekt zijn. Wat is nu het middel om de zaligheid te herwinnen? Dat middel is het geloof. Het is het enige middel. Het wonder van het geloof is, dat het "door Gods goedheid" Christus aangrijpt. En wie Christus aangrijpt, ontvangt alles wat in Hem is. Calvijn spreekt in dit verband over een tweevoudige genade, "namelijk dat wij met God verzoend door Zijn onschuld, in de hemel een verzoende Vader als Rechter hebben. En vervolgens dat wij door Zijn Geest geheiligd, ons toeleegen op onschuld en reinheid van leven." Het laatste is de vrucht van het eerste. De leer van de rechtvaardiging van de goddeloze, ofwel van de vergeving van onze schuld, is – aldus Calvijn – "de voornaamste pijler waarop de godsdienst rust. Reden genoeg om des te meer aandacht en zorg daaraan te besteden." Waarom zegt Calvijn dat zo nadrukkelijk? Het antwoord daarop is dat hij het zo uit het Woord van God heeft verstaan. De mens is een gevallen mens, een verloren mens. Wij kunnen in het rijk van God niet komen, tenzij dan door de poort van de vergeving der zonden. Hoe zal ik voor de heilige God rechtvaardig zijn? In geen andere weg dan door de geloofsvereniging met Christus, welke vereniging mij rechtvaardig voor God maakt. Alleen door Zijn verdienste. Het is dit gewicht dat Calvijn ter sprake brengt als hij dit leerstuk "*de voornaamste pijler van de godsdienst*" noemt. Calvijn: "Want vóór alle dingen moeten wij weten, waar wij voor God staan en hoe Zijn oordeel over ons is. Anders hebben we geen enkele grond om de zaligheid te funden en ook niet onze vroomheid op God te richten. Hoe noodzakelijk is het dit te kennen!"

Het is in deze geest dat de opsteller van het avondmaalsformulier de kennis van de vergeving der zonden naar voren brengt. Als tweede toetssteen voor een godvruchtige avondmaalsviering. Tegelijkertijd als de wortelweldaad van andere geestelijke zegeningen. "Zonder Mij kunt gij niets doen", zei de Heere Jezus. Er zullen geen vruchten van het nieuwe leven zijn zonder Hem en de bediening van Zijn levende en levendmakende Geest. Hij sprak deze woorden in het verband van de Wijnstok en de ranken. Alleen in een levende verbinding met

de Heere Christus zal er sprake zijn van leven aan mijn ziel. En alleen door een levensband met de Zaligmaker van zondaren zal ik ontheven zijn van de vloek der wet en de straf op zonde en schuld. Slechts door de gemeenschap met Christus ben ik ontdaan van de doem op mijn leven en kan ik zonder verschrikken voor de rechterstoel van Christus verschijnen. Dat heeft Calvijn en dat hebben de schrijvers van onze formulieren ertoe gebracht om de toetsing van mijn hart en leven zo scherp te formuleren.

Ik zal nu in deze serie artikelen geen verdere uitwijding geven aan de leer van de rechtvaardigmaking. Daar zijn andere geschriften voor. Ik denk bijvoorbeeld aan Calvijns preken over de aartsvader Abraham en over het boek *Een waar geloof* van Arthur W. Pink. Lees ook eens de catechismusverklaring van wijlen ds. J.W. Kersten. Hoe eerlijk gaan zij met hun lezers om. Om deze dingen gaat het! "Mijn ziele, doorziet gij uw lot? Hoe zult ge rechtvaardig verschijnen voor God?" In de waarachtige zelfbeproeving met het oog op het Heilig Avondmaal zijn geen andere dingen nodig dan die we behoeven bij ons sterven. En daarom niet alleen bij ons sterven, maar in heel ons leven. De enige troost die alleen door Gods Geest als de Geest van Christus te ontvangen is. Opdat we verzoend zijn met de heilige God die ons schiep met het oog op de eer van Zijn Naam.

arme zondaar

Opmerkelijk is hoe onze Catechismus de voorwerpen van deze genade typeert. Het zijn degenen die het gebed om de vergeving der zonden bij de Heere brengen als "*arme zondaren*". "Wil ons, arme zondaren, al onze misdaden en ook de boosheid die ons altijd aanhangt, om des bloeds van Christus' wille niet toerekenen..." [zondag 51]. Wie moet leven van het gegeef, wie ooit voor het eerst en later steeds opnieuw zijn bedelaars-hand leerde uitstrekken tot de God des levens – zal wel het laatst de gearriveerde houding aannemen. Deze leer maakt geen goddeloze en zorgeloze mensen. Een mens die iets weet van de vergeving der zonden zal een ootmoedig mens zijn. Want hij heeft geleerd wat genade is. Hij of zij zal niet boven het arme-zondaar-zijn kunnen uitkomen. En de Heere heeft voldoende instrumenten voorhanden om daarvoor ook daadwerkelijk te zorgen.

Tot slot enkele praktische woorden van William Guthrie, de schrijver van het bekende *Des christens groot interest*. "Hoe zal ik weten of ik een zaligmakend deel aan Christus heb? Gewoonlijk bereidt de Heere Zijn weg in de ziel door

verootmoediging, ontdekt de mens aan zijn zonde en ellende en oefent hem daarmee zo, dat hij naar de medicijnmeester Christus Jezus verlangt.

Hoe zal ik weten of mijn verootmoediging groot genoeg is? Als we onze ellende voldoende zien, heeft dit deze gevolgen: u vindt de zaligheid boven alles belangrijk. U verwerpt alle hulp en verlossing van uzelf, zelfs in de beste dingen. Ook is Christus de Verlosser zeer dierbaar voor uw ziel. U bent bang om te zondigen. Tenslotte bent u tevreden om zalig gemaakt te worden door God, op welke voorwaarde dan ook.

Wanneer ik merk dat de zonde nu en dan de overhand in mij heeft, wat moet

ik dan doen? Iedere zonde verdient de eeuwige wraak van God. Maar wanneer u benauwd bent over uw zonden en ze met schaamte belijdt voor het aangezicht van God en u oprecht voorneemt om tegen de zonde te strijden, dan ontvangt u barmhartigheid en uw eigendom aan Christus staat zeker.

Maar veronderstel dat mijn zonden heel verschrikkelijk en buitengewoon zijn? Wat uw zonden ook mogen wezen, wanneer u de Heere Jezus door het geloof aangegrepen hebt, zult u nooit in de verdoemenis komen."

J.M.J. Kieviet

zitten twee kanten. Allereerst een negatieve. Alles wat met de ware dienst des Heeren in strijd is moet worden weggedaan, opgeruimd.

Laten we beginnen bij 2 Kronieken 15:8. Asa doet de verfoeiselen weg uit het land. Dat zijn al die dingen die bij de valse religie behoren; bij afgodendienst en kalverendienst. Alles wat niet overeenkomt met de ware religie is in Gods ogen verfoeiselijk en dient dat ook te zijn in de ogen van het volk. Verfoeiselen - schandelikheden - dingen waar een mens innerlijk een afkeer van dient te hebben omdat ze tegengesteld zijn aan God. Wat daar allemaal onder verstaan moet worden, komen we ook te weten. Maar let er ook even op, dat Asa bij het wegdoen van die verfoeiselen heel precies te werk gaat. Hij houdt die opruiming zowel in Juda als in Benjamin, maar ook buiten zijn eigen gebied. In de loop der jaren zijn immers ook bepaalde gedeelten van het noordelijke rijk in handen van Juda gevallen, met name op het gebergte van Efraim. Welnu die gebieden slaat Asa niet over. Ook daar vindt zuivering plaats. Het gaat immers om een werk dat grondig gedaan moet worden.

Wat valt er zoal onder die verfoeiselen? Er is sprake van de 'altaren der vreemden en de hoogten' (2 Kron. 14:3). Dat zijn de altaren voor de afgoden - de vreemde goden - en de plaatsen waar die altaren in de regel werden opgericht, de verhoogde offerplaatsen. Overblijfselen uit de tijd van de Kanaänieten, die in de tijd van verval door Israël weer in gebruik waren genomen. Asa ruimt ze weg, allemaal. Met de daar vereerde beelden en de gewijde voorwerpen, zoals wijstenen en palen. Ook de zonnebeelden verdwijnen; beelden waarmee de zon en mogelijk ook andere hemellichamen vereerd werden. Op tegenstand van de kant van het volk stuit Asa dit keer niet. Ook het volk is onder de indruk; de Heere legt beslag op hen en zij werken met de koning mee.

Nee, niet in elk opzicht bereikt Asa wat hij zou willen bereiken. Hoorden we zojuist dat de altaren en de hoogten van de vreemden werden weggenomen, we lezen ook dat de hoogten niet werden weggenomen (1 Kon. 15:14; 2 Kron. 15:17). Dat ziet op andere hoogten. Vooral in de tijd voorafgaande aan de bouw van de tempel in Jeruzalem waren er in Israël diverse hooggelegen plaatsen waar het volk offers bracht. Denk aan de hoogte van Gibeon, waar Salomo heenging (1 Kon. 3:4). Of de hoogte waar Samuël offerde (1 Sam. 9:12). Daar was in die tijd niet veel tegenin te brengen. Maar nadat de tempel gereed was dienden die verschillende offerplaatsen te verdwijnen, omdat de

Bijbelstudie

ASA - 3

1 Koningen 15:9-15;

2 Kronieken 14:2-7; 15:8; 16-18

Azarja heeft Gods Woord gebracht. Deze profeet wordt nu Oded genoemd, naar de naam van zijn vader. Waarom dat is zullen we niet naarstig onderzoeken. Het gaat in ieder geval om dezelfde man. Beter nog, het gaat om de boodschap die hij bracht. De boodschap van zonde en genade. Belofte en eis. Namens de Heere heeft hij opgeroepen tot hervorming van hart en leven. De koning en zijn zegevierend leger hebben geluisterd naar deze bode Gods. En hoe is er toen gereageerd?

Goed en recht

Koning Asa heeft met aandacht geluisterd. En met hartelijke instemming. Met die boodschap is hij het helemaal eens. Had hij al niet eerder tijdens zijn regering zo'n reformatie gewild? Maar toen hij pogingen daartoe ondernam kreeg hij niet de nodige medewerking. De begeerte om zo'n hervorming te zien plaats vinden onder zijn volk is bij de koning echter gebleven. En als hij nu de woorden en de profetie van Azarja hoort grijpt hij moed. Ja, dit wil hij. Hier valt hij met zijn hele hart bij. 2 Kron. 15:8 zegt, dat hij zich sterkte. Vastbesloten is hij. Waartoe Azarja in de Naam des Heeren oproept moet tot stand komen. En Asa gaat aan het werk. Hij neemt de nodige maatregelen die erop gericht zijn onder het volk op te ruimen alles wat met de dienst des Heeren in strijd is en alles te bevorderen wat die dienst zou kunnen bevorderen. En het volk wil hij er helemaal bij betrekken. Vandaar dat hij dat volk bijeen roept in een grote vergadering. In die vergadering wil hij komen tot een vernieuwde verbondssluiting.

In wat Asa nu gaat doen blijkt dat de typering die zowel de schrijver van Koningen als die van Kronieken van Asa geven, volkomen juist is. 1 Kon. 15:11 luidt: 'En Asa deed wat recht was in de ogen des Heeren gelijk zijn vader David'. En 2 Kronieken 14:2 zegt: 'En Asa deed dat goed en dat recht was in de ogen des Heeren, zijns Gods'. Beide bijbelschrijvers zeggen het zonder restrictie. Asa wordt dus vergeleken met David. En David was de man naar Gods hart. David heeft getuigenis van God ontvangen dat hij God behaagde. Zo ook Asa. Hij was immers goed. Dat wil natuurlijk zeggen: Goed gemaakt. Door de genade Gods een ander, een nieuw mens, gemaakt. Herschapen. En zo heeft hij geleerd te doen wat recht is in de ogen des Heeren.

Wat we daaronder moeten verstaan vertelt Deut. 12:28 ons. Daar zegt Mozes tot het volk Israël: 'Neemt waar en hoort al deze woorden die ik u gebied, opdat het u en uw kinderen na u welga tot in eeuwigheid, als gij zult gedaan hebben wat goed en recht is in de ogen des Heeren, uws Gods'. Doen wat goed en recht is in Gods ogen is dus niets minder dan horen naar Gods Woord en dat Woord ook doen. Daarin heeft de Heere een welbehagen, als Zijn volk wandelt in geloofsgehoorzaamheid. Eerbied voor Gods Woord; liefde tot Gods wet; gehoorzaamheid aan de wil des Heeren; en dat alles omdat God Zelf bemind wordt en het hart aan Hem is gewijd. Dat is Asa's leven. Zo heeft de Heilige Geest hem aan ons voorgesteld. En zo staat hij daar ons tot een voorbeeld. Een voorbeeld ter navolging.

Opruiming: het negatieve aspect

Asa gaat dus aan het werk. Aan dat werk

Heere gezegd had dat Hij in het centrale heiligdom vereerd wilde worden (Deut 12:13,14).

Het bleek echter niet eenvoudig om die hoogten af te schaffen en het volk zover te krijgen dat ze alleen nog naar Jeruzalem wilden opgaan. In dat opzicht bereikte Asa niet wat hij graag had zien gebeuren. Evenmin als na hem Josafat (2 Kron. 20:33).

Maar voor de rest slaagde Asa er met Gods hulp en genade in veel weg te doen wat tot geestelijke schade van het volk was en bovendien tot oneer van de Heere. Onder meer ook de schandjongens die in de tijd van Rehabeam hun intrede hadden gedaan (1 Kon. 14:24). Asa verdrijft deze aan ontucht gewijde jongens, die dienst deden in de heidenen afgodencentra (1 Kon. 15:12).

Wat was er veel op te ruimen! Steeds meer was erbij gekomen en op den duur was er nauwelijks meer verschil te zien tussen Juda en de heidenen. Wat had Asa dan ook een volharding nodig om in dit werk niet te versagen maar er consequent mee voort te gaan. Vooral ook toen hem bleek dat niet alles lukte wat hij graag wenste. Toen vooral kwam het op de gezindheid van zijn hart aan. Maar gelukkig, dat hart was 'volkomen' (2 Kron. 15:17; 1 Kon. 15:14). Volkomen en oprecht aan de Heere toegewijd. Hij was niet halfslachtig en dubbelhartig. Zijn gebed is geweest: Verenig mijn hart tot de vreze van Uw Naam. En is dat het niet waar de Heere naar zoekt? Waarheid in het binnenste.

Dat 'volkomen' hart blijkt ook uit een uiterst krasse maatregel die Asa heeft genomen en waarvan hij van te voren moet hebben geweten dat hij daarmee wel een groot risico nam. Dat was wat we lezen in 2 Kron. 15:16 en 1 Kon. 15:13: de afzetting van de koninginmoeder Maächa. In feite was zij de grootmoeder van Asa en de moeder van Abia. Maar kennelijk behield ze tot op hoge leeftijd haar zeer aanzienlijke positie van 'gebiera' aan het hof. In feite een onaantastbare positie. Maar Asa kan haar niet op die post laten. Ze heeft het namelijk bestaan van haar positie schandelijk misbruik te maken om zo al het werk van haar kleinzoon af te breken. Terwijl hij met reformatiewerk bezig is laat zij een gruwelijk afgodsbeeld maken voor Astarte, de godin naast Baäl. Een 'afgrijselijke afgod' wordt dat beeld genoemd. Bedoeld om een shokeffect te hebben waardoor mensen met schrik vervuld werden. Deze Maächa deinst nergens meer voor terug. Ze lijkt door alles heen te zijn gebroken en niets is haar te dol als het gaat om het ontoren van de ware God. Zonde heeft immers de neiging om zich steeds brutaler en provocerder op te stellen, zoals we

ook in onze tijd zien.

Asa dult dat niet. Ook al is Maächa zijn grootmoeder, voor wie hij blijkens het vijfde gebod respect dient te hebben. Maar dit gedrag mag hij om Gods wil niet verdragen. Dus jaagt hij haar weg, wat de risico's daarvan ook mogen zijn. En haar afgod verbrijzelt en verbrandt hij aan de beek Kidron, even buiten Jeruzalem. De plek, waar in later tijd allerlei vuilnis uit Jeruzalem werd neergegoid.

Herstel: het positieve aspect

In Asa's reformatiewerk is ook een positief element. Alles wat de ware dienst des Heeren zou kunnen bevorderen wordt door hem hersteld en gestimuleerd. Ook dat wordt door de bijbelschrijvers meegedeeld. Het altaar des Heeren wordt vernieuwd (2 Kron. 15:8). In de voorafgaande jaren was dit altaar niet goed onderhouden en verzorgd. Het was gebreken gaan vertonen. Stel je voor: zo'n heilig voorwerp als het altaar! Asa beseft dat hij daar nodig wat aan moet doen. De heiligheid is immers het sieraad van Gods huis! En tegelijk met het herstel van het altaar zullen ook de andere dingen in de tempel wel zorgvuldig zijn nagegaan en zullen eventuele gebreken zijn verholpen. Er behoort in Gods huis toch geen achterstallig onderhoud nodig te zijn.

Wat Asa vervolgens ook doet is ervoor zorgen dat de schat van het huis des Heeren wordt aangevuld. In de tijd van Rehabeam is er nog al wat uit de tempel weggehaald door de Egyptenaren. Mag dat zo blijven? Asa heeft op de Moren veel buit behaald toen de Heere die grote overwinning gaf. Welnu, van die buit staat hij heel wat voorwerpen af en die bestemt hij voor geheiligd gebruik in Gods huis. Ook allerlei voorwerpen die zijn vader Abia verzameld had, maar kennelijk voor zichzelf had

gereserveerd, worden door Asa aan de tempel gedoneerd. (2 Kron. 15:18; 1 Kon. 15:15). Had Asa bij dit werk een woord van zijn overgrootvader Salomo voor de aandacht? Wie zal het zeggen? Maar die wijze koning had indertijd wel geschreven 'Vereer de Heere van uw goed' (Spr. 3:9).

Het huis des Heeren herstellen; de eredienst inrichten naar Gods bedoeling. Ook dat zijn dingen die bij een echte hervorming behoren. En we dienen ervoor te waken dat in de eredienst niet weer opnieuw iets binnensluipt dat van de eer des Heeren en van de aandacht voor het Woord (het altaar) wegneemt. Bij het positieve van Asa's reformatie hoort natuurlijk ook dat hij zijn volk met kracht en klem aanspoort om de Heere, de God van hun vaders te zoeken en Zijn wet en gebod te doen (2 Kron. 14:4). Zelf gaat hij zijn volk daarin voor, maar dat geeft hem ook het recht er bij het volk op aan te dringen hetzelfde te doen. Dit facet van de zaak laat ik verder echter rusten, om er later, in verband met de door de koning samengeroepen volksvergadering op terug te komen.

Wat dit alles te zeggen heeft in het licht van het Nieuwe Testament? Leg naast de besproken bijbelgedeelten nu eens een paar woorden van de apostel Paulus. Bijvoorbeeld Col. 3:5-17 en Gal. 5:16-26 en Ef. 4:22-32. Ook daar steeds weer woorden die oproepen tot opruimen en afleggen en wegdoen. Maar tegelijk ook woorden die aansporen tot aandoen, opbouwen, najagen. Beking is immers ook in het persoonlijk leven uitdoen van de oude mens en aandoen van de nieuwe mens. Zo gezien krijgen we in het reformatiewerk van Asa een illustratie van wat het leven van de waarachtige beking is.

P. den Butter

Hard op denken

Kerkplanting - 3:

Samaria en Antiochië

In Jeruzalem is dus een kerk geplant. Maar het is Christus' bedoeling dat ook elders Zijn Woord zal worden verkondigd en dat zo ook op andere plaatsen kerken zullen worden gesticht. Zo gebeurt het ook en het gaat daarbij soms wonderlijk toe.

Is het niet wonderlijk dat er voor de verbreiding van het Evangelie eerst een vervolging moet ontstaan? Tengevolge van die vervolging zijn er christenen die Jeruzalem ontvluchten om ergens elders een veilig heenkomen te zoeken. En on-

derweg houden ze hun mond niet. Ondanks alles wat ze meemaken kunnen ze toch niet zwijgen van Gods genade en zo zijn ze er mede dienstbaar aan dat het Woord verbreid wordt.

Onder hen die Jeruzalem verlaten is ook een van de diakenen, Filippus (Hand. 8). Hij komt in Samaria en, geheel in overeenstemming met Christus' opdracht (Hand. 1:8), verkondigt hij daar de blijde boodschap en Christus geeft er door Zijn Geest getuigenis aan. Mensen komen tot beking en geloof en zo wordt ook in Samaria een kerk geplant.

Maar hier in Samaria zien we ook al heel snel de duivel actief worden. Onder de

bekeerlingen is een zekere Simon die wel gelooft en dat geloof ook belijdt, maar wiens geloof niet het echte is. In hem sluipt de duivel de gemeente binnen. Wat gaat dat betekenen voor die jonge kerk? Heeft Filippus dan niet door dat er gevaar dreigt? Nee, helaas niet. Filippus is te goedgelovig. Hij vindt het blijkbaar prachtig dat deze Simon onder zijn prediking tot bekering kwam. Simon is immers niet de eerste de beste...

Ziet u hoe het bij kerkplanting ook verkeerd kan gaan? Dan namelijk als verkeerde elementen ook de handen opgelegd krijgen en mettertijd misschien wel voornamen plaatsen gaan innemen. Gelukkig dat Petrus bij een bezoek aan Samaria de indringer onmaskert! Maar het laat wel zien, dat kerkplanting een precies werk is. Niet omdat Christus fouten maakt, maar omdat mensen met hun beperkte inzicht zich schromelijk kunnen vergissen.

De les? Dat we er rekening mee moeten houden dat niet alles wat blinkt goud is. Dat we niet in een overijverig enthousiasme alles binnen halen. Wijst ook de Heere Jezus niet op de reële mogelijkheid dat er mensen zijn die het Woord terstond met vreugde ontvangen, maar geen wortel hebben? (Matt. 13:20,21).

Is dan elk gevaar te voorkomen en zijn mensen in staat om de harten van elkaar te kennen? Nee, dat niet. Filippus vergiste zich in Simon en Paulus vergiste zich in Demas en zo zijn er veel meer gevallen geweest. We zijn allemaal slechts mensen. Maar niettemin is voorzichtigheid vereist. Nauwgezet toezicht op wie tot de gemeente wordt toegelaten.

Van kerkplanting is ook sprake in Antiochië (Hand. 11) en bij de kerkplanting daar doet zich een ander probleem voor. Tot nog toe was het Evangelie gepreikt alleen aan Joden en Samaritanen, maar nog niet aan de heidenen. Ja, Petrus had dat in een incidenteel geval wel gedaan in het huis van de Romein Cornelius, maar dat had in de kring van de apostelen best de nodige vragen opgeroepen. Hier moest iedereen wel aan wennen en dat kost tijd, bij de een meer dan bij de ander.

Er zijn mannen afkomstig uit Cyprus en Cyrene die al heel snel de gedachte aanvaard hebben dat ook aan de heidenen het Evangelie moet gepredikt worden. Als zij gaan spreken, maken ze helemaal geen onderscheid meer en spreken ze net zo vrijmoedig tot Grieken als tot Joden. En het wonderlijke gebeurt: ook uit de heidenen komen er tot bekering en geloof. De hand des Heeren werkt merkbaar.

Dat is een totaal nieuwe ontwikkeling. Hier komen in een en dezelfde gemeente mensen van verschillende culturen bij elkaar. Klikt dat? Kan hieruit wel een echte eenheid ontstaan? Zou het niet beter zijn om maar aparte gemeenten te stichten: een voor bekeerde Joden en een voor bekeerde heidenen? Zou dat niet allerlei geharrewar voorkomen?

We weten uit de Schrift dat dit probleem in de jonge kerk best de nodige discussies heeft losgemaakt. Hoe zijn de verschillende culturen te integreren? Wat mag en wat mag niet van bekeerde heidenen verwacht worden? In welk opzicht moeten bekeerde Joden hun gedachten aanpassen?

Er is in Jeruzalem een aparte vergadering over belegd. Dat vond men beter dan dat de mensen op plaatselijk niveau maar wat gingen experimenteren. En daar in Jeruzalem is men toen tot principiële keuzes gekomen. Daar redeneerde men niet pragmatisch en menselijk, maar daar liet men zich leiden door de Heilige Geest, waardoor men aan het eind van de beraadslagingen en besluitvorming kon zeggen: Het heeft de Heilige Geest en ons goed gedacht. En wat de Heilige Geest en de apostelen dan had goed gedacht was niet een waterig compromis, maar een bijbels gefundeerd besluit.

Ook dat is dus bij kerkplanting een zaak die serieuze aandacht verdient, zeker als het gaat om een ontmoeting van

verschillende culturen. Ik hoop op dit aspect later nog wel terug te komen.

Bij het onderzoek dat Barnabas instelt naar de gang van zaken in Antiochië is het hem al spoedig duidelijk dat hier van geen afwijkingen van de rechte weg sprake is. Christus heeft kennelijk de grenzen open gebroken en de grote Kerkplanter is begonnen Zijn gemeente te vergaderen uit alle volken en natiën van deze wereld.

Waar ziet Barnabas dan aan, dat wat er in Antiochië gebeurt, Gods goedkeuring draagt en niet wat menselijk gekunstel is? Hand. 11:23 zegt dat hij de genade Gods zag. Genade kan dus blijkbaar zichtbaar worden. En genade die gezien kan worden is nog wat anders dan genade waar alleen maar over gepraat wordt. Genade die gezien wordt is echte genade. Geen wonder dat Barnabas toen graag bij die gemeente bleef.

Kerkplanting is dus een serieus gebeuren. Voorzichtigheid is geboden. Denk erom dat de duivel er ook invloed bij wil uitoefenen. Zonder problemen gaat het niet. Daarom is ernstig overleg nodig, en dat wel onder de leiding van de Heilige Geest. Ja, dat vooral, want anders is het slechts gebaseerd op menselijke wijsheid.

P. den Butter

Sprekend verleden

DIONYSIUS SPRANCKHUYSEN 3

We hebben erover geschreven hoe de dood in de gezonde dagen overwonnen dient te worden. In de eerste plaats dient de dood ontwapend te worden en in de tweede plaats dient men zichzelf van wapens te voorzien tegenover de dood. Maar niet alleen in gezonde dagen dient de dood te niet gedaan te worden, het geldt ook in dagen van ziekte.

Ziekte

Een ziekte komt niet toevallig. Het is de voorzienigheid en besturing van God als er een ziekte komt. Door ziekte verdwijnt de vreugde van de mens. Ziekte is aanleiding tot zuchten, kermen en klagen. Ziekten laten de zwakheid van de mens zien en dienen tot vernedering onder de Heere. Ziekten kunnen ook een middel zijn om te verlangen naar de eeuwigheid. Ziekten zijn schermutselingen en worstelingen met de dood.

Een plotselinge en zachte dood is nog niet altijd een zalige dood. Ziekten kunnen de mens langzaam verzwakken en neervellen. Een ziekte kan zo zwaar treffen dat de dood erop volgt. Doktoren en vrienden kunnen zeggen dat u weer herstellen zult. Spranckhuysen schrijft wijze woorden: "Wilt u wijs zijn, bedenk dan dit bij u zelf: Het is onzeker hoe mijn ziekte eindigen zal en daarom zal ik mij onderwijl schikken en bereiden tot een zalige dood; de goede God doe met mij zoals het Hem behaagt. Zal ik leven, ik zal den Heere leven, zal ik sterven, ik zal den Heere sterven. Hetzij dat ik leef, hetzij dat ik sterf, ik zal des Heeren zijn, Rom. 14:8." Het is een goede zaak in tijden van ziekte na te gaan of men zijn gezondheid als een bijzondere gave van God erkend heeft en gebruikt heeft tot dienst van de Gever. Wordt iemand blind, dan dient overdacht te worden waar de ogen voor gebruikt zijn. Dat is beter dan steeds maar te klagen over

zijn ziekte. Een predikant die ziek wordt dient te bedenken of hij met Paulus kan zeggen: 'Daarom betuig ik tegen ulieden op dezen huidigen dag, dat ik rein ben van het bloed van u allen. Want ik heb niet achtergehouden, dat ik u niet zou verkondigd hebben al den raad Gods' Hand. 20:26 en 27. Het is ook goed in zieke dagen na te denken over het onrecht dat anderen is aangedaan om het in orde te maken. Wie kan rustig sterven voordat hij zijn naaste heeft genoeg gedaan? Zacheüs gaf vierdubbel terug wat hij door bedrog ontvreemd had.

Danken

Op het ziekbed dienen dankzegging en gebed opgezonden te worden tot de Heere. Vurige gebeden zijn als het ware de sleutel in Gods rijke schatkist. Als Gods kind op het ziekbed achterom ziet is er heel veel reden tot dankbaarheid. Dankbaarheid dient er te zijn voor het feit dat men bij de geboorte niet gestorven is, dat men gezond geboren werd zonder lichamelijk of geestelijk gebrek, voor de bewaring die de Heere betoond heeft, voor de kennis, de kracht en de wil om te kunnen arbeiden, zodat men in zijn levensonderhoud heeft kunnen voorzien. Bovenal is er reden de Heere te danken wanneer Gods kind mag zien op de geestelijke zegeningen die de Heere deed toekomen. Ook wat de ziekte betreft dient er sprake te zijn van dankbaarheid. Spranckhuysen schrijft: "In het bijzonder moet hij ook de Heere God erkentelijk wezen, dat het Zijn hoge Majesteit liefd heeft om hem zo genadig te tuchtigen en te bezoeken met een ziekte, die gemakkelijker te dragen valt dan vele anderen. Met een ziekte, die minder is dan zijn zonden verdiend hebben. Met een ziekte, die niet zo hevig en smartelijk is, maar zodanig, dat hij behalve tijd en uitstel ook bekwaamheid heeft om zijn vorige zonden te herdenken en te beklagen, om zijn tegenwoordige zaken te ordenen en om voor de toekomst een goede voorbereiding te maken. En dat alles tot eer van God, tot stichting van andere mensen en tot zijn eigen zaligheid." David mocht dit kennen. We lezen immers in Psalm 119:71 'Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde.'

Bidden

In dagen van ziekte dient Gods kind ook te bidden. Hierbij valt te denken aan Psalm 50:15 'En roep Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren.' Koning Hizkia heeft dit door genade in praktijk mogen brengen toen hij dodelijk ziek was. Hij piepte als een kraan en als een zwaluw en kirde als een duif. Hij sprak

het uit: 'o HEERE, ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg.' Ten tijde van het Nieuwe Testament hebben vele zieken de Zoon van God gesmeekt om ontferming. Om welke zaken dienen zieken te bidden? Om vergeving van hun zonden. De zonden zijn niet alleen de oorzaak van de dood, maar ook van zijn voorlopers. Waren er geen zonden dan waren er geen wonden. In Psalm 38 lezen wij van David dat hij smeekte om vergeving van zonden terwijl hij ernstig ziek was. Ook dient gebeden te worden om versterking en vermeerdering van de gaven of vruchten van des Heeren Geest. Daaronder vallen geduld, zachtmoedigheid en lijdzaamheid. Lijdzaamheid wil zeggen alles gewillig verdragen wat hem of haar overkomt, zich over geven aan de Heere en zich aan Hem onderwerpen zonder te murmureren. Job mocht dit beoefenen. Job sprak immers: 'De HEERE heeft gegeven, de HEERE heeft genomen, de Naam des HEEREN zij geloofd.' Spranckhuysen geeft een mooi voorbeeld. Als je een stuk hout in het water werpt gaat het eerst onder en komt dan weer boven. Als je een steen in het water werpt komt die steen niet meer boven maar zinkt naar de bodem. Als wereldse mensen ziek worden murmureren zij, komen tot wanhoop en gaan voor eeuwig verloren, net als de steen die naar de bodem zinkt. Maar als bij Gods kinderen zware golven over hun hoofd gaan, sterkt de Heere hen zodat zij niet ten onder gaan, maar net als het hout weer boven komen en boven blijven. Gods kinderen dienen daarom te bidden om lijdzaamheid. Ook dienen Gods kinderen te bidden om een goede uitkomst, hetzij in het leven, hetzij in het sterven. Als er gebeden wordt om herstel dient dit gepaard te gaan met de belofte de nieuwe krachten te besteden zoals de Heere dat wil. Van tevoren kan niemand weten of hij beter zal worden of niet. Niemand kent immers Gods raad. Daarom behoort een kind van God te bidden om de sterking door de Heilige Geest tegenover de laatste vijand, de dood. Vleselijke mensen bidden alleen om gezondheid en herstel. Gods kinderen verliezen hun wil in Gods wil. "Wil God dat zij zullen leven, zij willen leven; wil God dat zij sterven, zij willen sterven. Ja, indien zij mochten kiezen, zij zouden soms liever sterven dan leven, zoals Paulus wenste om ontbonden te zijn en met Christus te wezen, Filipp. 1:23."

Steun

Het is een goede zaak een ambtsdrager te ontbieden wanneer men ziek is. Een predikant, ambtsdrager of een kind van God kan vertroosten met de barmhertigheid van God, met de vergeving der

zonden, met de opstanding des vleses en met het eeuwige leven. Daardoor kan de zieke opgewekt worden tot geduld en lijdzaamheid. De noodzakelijkheid, de nuttigheid en de heerlijkheid van de volharding der heiligen kan voorgehouden worden, het voorbeeld van de verdraagzaamheid van Job kan besproken worden en voornamelijk van de Heere Christus. Er kan uit de ziekentroost worden voorgelezen of uit Gods Woord. Het is een goede zaak wanneer er een gebed wordt gedaan. De drie stukken dienen voorgehouden te worden die noodzakelijk gekend moeten worden tot zaligheid. Aangaande de verlossing lezen we het volgende: "Maar vooral, of hij van ganser harte gelooft, dat de Heere Jezus Christus, de Zoon van God en des mensen, de enige Middelaar is tussen God en de mensen. En nog nader, of hij zich geheel overgeeft aan deze enige Zaligmaker om al de verdiensten van Zijn heilig leven en bitter lijden met een vast vertrouwen te omhelzen, als een volkomen genoegdoening voor al zijn zonden en een zekere verwerving van het eeuwige leven." Maar zo schrijft Spranckhuysen, deze zaken worden vaak nagelaten. Men is druk met lichamelijke en tijdelijke dingen terwijl er over de eeuwigheid weinig of niet gedacht wordt. Een misdadiger die ter dood veroordeeld is wordt bezocht door predikanten, ziekentroosters en anderen. Dat is een goede zaak. Bij zieken wordt dit vaak veel te laat gedaan. We lezen de volgende regels: "Want worden die ziek dan laat men hen met betrekking tot hun dood niet eerder door een predikant, ziekentrooster of enig ander godvruchtig man aanspreken om zich ter zaligheid te schikken, voordat men twijfelt of zij nog twaalf uren zullen leven...Zo is men dikwijls een oorzaak van het eeuwig verderf van zijn beste vrienden. Men zoekt ze te behouden van de tijdelijke dood en ondertussen laat men ze verzinken in de eeuwige dood. Men laat ze niet aanspreken aangaande het eeuwige leven om niet de indruk te wekken, dat men aan hun leven wanhoopt. En zo komt het voor, dat zij menigmaal het een met het andere verliezen. Zulke dwaze vriendschap is niet anders dan blinde vijandschap, die door God vervloekt en door Zijn heilige engelen verfoeid zal worden. Ja, die door de vrienden zelf hiernamaals verfoeid en vervloekt zal worden tot in alle eeuwigheid."

A. Van Heteren

NOORDWIJK AAN ZEE

Door ziekte vrijgek. onze gezell.
Vak.Bung. de hele mnd juni
tevens nog vrij wk.27,28,29,
34,35, enz.enz.
0252 -412057 / 06.24.84.37.45

Boekbespreking

SACRAMENTEN EN SLEUTELN

Ds. G. Boer, *Het hart naar Boven, gebonden, 140 blz., 15,90, Uitgeverij De Banier, ISBN 978-90-336-2941-9.*

Inhoud

Ds. G. Boer leefde van 1913-1973. In dit boek zijn opgenomen preken over de zondagen 25 tot en met 31 van de Heidelbergse Catechismus. Deze zondagen gaan over de beide sacramenten en over de sleutelen des hemelrijks. De spreektaal is enigszins omgewerkt tot leestaal. Er worden heel wat zaken aangesneden die het overdenken waard zijn.

De Doop

Aangaande het sacrament van de Heilige Doop wordt op blz. 42 gewaarschuwd tegen het nodeloos uitstellen van de bediening van het sacrament van de Heilige Doop: "Er zijn mensen die de Doop voor allerlei wisselasjes uitstellen. Tante kon er niet bij zijn of oma was een beetje verkouden. Dat is natuurlijk heel slecht. Dat is niet best. Het is nogal geen kleinigheid als God met de tekenen en zegelen van Zijn verbond rondgaat." Op blz. 45 wordt gezegd dat de Doop onze onreinheid aanwijst. We lezen daar: "Hebt u ontdekt dat u zo onrein bent? Niet als een constatering waarbij u zich hebt neergelegd en zegt: nou ja, dat is nu eenmaal zo. Maar als een scherpe veroordeling in uw ziel: het moest anders zijn. God heeft mij zo niet gemaakt. Ik heb mijzelf bedorven. Dan ondervinden we dat, al gaan we ons wassen met bijtende salpeter, we de onreinheid er niet af krijgen. Hebt u het wel eens geprobeerd? Geprobeerd uzelf onder de macht en de kracht, die zuigkracht, die smet, dat vuil en die schuld vandaan te worstelen? Is het dan geen heerlijk onderwijs, dat hier gezegd wordt: het bloed van Christus Jezus en de Geest van Christus reinigen van zonde. Dat over het teken." Uiteraard wordt ook over de kinderdoop geschreven. We lezen op blz. 50: "De kinderen horen erbij. Een kind behoort niet alleen gedoopt te worden, maar gedoopt te wezen, gedoopt te zijn. Het is opmerkenwaardig dat we als lidmaten van de gemeente geboren zijn. Hebt u daar wel eens over nagedacht? U was al lidmaat toen u in de wieg lag. U hoorde op het erf van het verbond waar God wil werken. Dat is nu die rotsvaste grondslag voor de kinderdoop, als we tenminste aannemen dat de Doop in de plaats van de besnijdenis is gekomen. Als we tenminste aannemen dat het Nieuwe Verbond zeker niet minder is dan het Oude Verbond. Zoals God Zijn belofte gaf aan Abraham en zijn kinderen, zo

geeft Hij die ook in het Nieuwe Verbond aan de gelovigen en hun nageslacht. Daarom, zegt de catechismus, behoren ze gedoopt te wezen. Hun komt de belofte van de vergeving der zonden door Christus' bloed en de Heilige Geest die het geloof werkt, toe."

Het Avondmaal

Als het gaat over het sacrament van het Heilig Avondmaal kan de zelfbeproeving niet uitblijven. De Catechismus stelt immers de vraag voor wie het Avondmaal is ingesteld. Ds. G. Boer wijst zogenaamd open avondmaal af. Ook zegt hij duidelijk dat het niet voor de gedoopten is. Eveneens is het niet voor de mensen die belijdenis van hun geloof hebben gedaan. Ook niet voor hen de onberispelijk leven. Het antwoord dat de catechismus geeft spreekt van andere dingen: Voor degenen die zichzelf vanwege hun zonden mishagen, en nochtans vertrouwen, dat deze hun om Christus' wil vergeven zijn, en dat ook de overblijvende zwakte met Zijn lijden en sterven bedekt is; die ook begeren, hoe langer hoe meer hun geloof te sterken en hun leven te beteren. Op blz. 110 wordt een uitspraak van Calvijn aangehaald: "De boetvaardigheid is het begin, maar ook de voortzetting van het geloof." Zelfmishagen gaat dieper dan spijt. Het houdt in een walg te hebben gekregen van jezelf. Uit de preken die over het sacrament van het Heilig Avondmaal gaan blijkt begrip voor hen die zwak zijn in het geloof, die bestreden worden om hun aandeel in Christus. In dat verband wordt op blz. 115 aangehaald wat Van der Kemp schrijft over honger en dorst naar Christus en Zijn gerechtigheid. "Dat is toch wel het kleinste begin: dat we gaan hongeren en dorsten naar Christus." Wie leeft in de zonde wordt niet aan het Avondmaal verwacht. We lezen op blz. 118: "Die in de zonde leven, die in de zonde liggen, die erin spartelen: wat moet ik daar van zeggen? Wat anders, dan alleen dat het oordeel Gods op u rust! Dat u niet aan het Avondmaal wordt verwacht, zolang u uzelf niet bekeert: waarachtig tot God bekeert, zoals we dat hebben aangegeven uit de Schrift. Wanneer wij echter in zonden vallen... dan staat er geschreven: 'Die zijn zonden belijdt en laat, die zal barmhartigheid geschieden.'"

Sleutelen des hemelrijks

De eerste sleutel is de verkondiging van het Evangelie. Dan gaat er een deur open en er gaat een deur dicht. Een preek is pas goed als dit gebeurt. We lezen op blz. 128 het volgende: "De eerste sleutel blijkt dus de verkondiging van het Evangelie te zijn. Als we goed luisteren naar een preek die voldoet aan de eisen van het Woord van God, dan

horen we telkens opnieuw een deur open gaan en dicht gaan. In de prediking gebeuren geweldige dingen. Daar worden nota bene voor verbrijzelden van hart de deuren van het Koninkrijk Gods wijd opengegooid en voor alle onboetvaardigen worden die deuren dicht gesloten. U hoort de deuren knerpen in hun scharnieren. Wanneer is een preek mooi of goed? Wanneer er wat in gebeurt! Mooie preken, zoals wij ze mooi noemen, zijn net als mooie vrouwen: ze deugen zelden. Een preek is pas mooi en goed als er wat gebeurt: als er mensen in het Koninkrijk der hemelen worden gezet en als er mensen buiten worden gezet, want daar gaat het om. Dat is aangrijpend!" We lezen op blz. 32 dat God naar Zijn Woord zal oordelen. "Als het goed is, en als het Woord gepredikt wordt, is dat zo: dan loopt er een rechte lijn van de preekstoel naar de rechterstoel van God. Want God zal naar Zijn Woord oordelen, zowel in de vrijspraak als in de veroordeling. En daarom beoordeelt de preek u, als het goed is. We hebben natuurlijk allemaal onze op- en aanmerkingen over de preek. En er is soms een heleboel op aan te merken. Als u dan echt maar goed in de gaten hebt, dat, als het Woord recht gesneden is, die preek zich van uw kritiek niets aantrekt. Want die prediking kritiseert u en mijzelf." Over de tucht wordt ook gesproken. Tucht komt van een woord dat trekken, in liefde trekken betekent. Kerkleden hebben daarin een persoonlijke verantwoordelijkheid. Voordat de stap wordt gemaakt naar de kerkenraad dient er onderlinge tucht te zijn. Daarna komt pas de kerkenraad in beeld. Mooie dingen treffen we daarover aan op blz. 134: "Dit moest eerst gezegd worden over de tucht, de onderlinge tucht. Als die niet functioneert, komt er van de kerkelijke tucht geen spaan terecht. Want dit is de weg die de Heere Jezus wijst. Als hier dan ook gesproken wordt van aanbrengen bij de kerkenraad, dan is die kerkenraad niet een soort spionagecentrale. Dan moet het gewoon zijn dat iemand ten einde raad is van liefde voor de zondaar waar het over gaat. Ten einde raad, zodat hij zegt: 'Ik weet het niet meer. Ik kan het niet meer. Ik geef het aan u over.' Dan pas!" Bij het uitspreken van de ban moeten we bedenken dat dit geen definitief oordeel is, maar een voorlopig oordeel. Dan is gebed nodig. Een voorbeeld van een Schotse dominee wordt aangehaald op blz. 137 "Er was in Schotland een dominee die, als er een jongen uit zijn gemeente verdween na vermaand te zijn – dat gebeurt nu ook wel. Er zitten er wel overal in de steden en waar al niet al, die hier geboren en getogen zijn. Niet omdat ze in de stad zijn gaan

Zendingsmiddag Chr.Geref.Kerk Damwoude

De Christelijke Gereformeerde Kerken van Damwoude en die van Broeksterwoude-Andreasgem. houden DV 20 juni a.s. hun jaarlijkse zendingsmiddag. Thema van de bijeenkomst, die in de kerk van Damwoude zal plaatsvinden, is "En er zullen er komen van oosten en westen, en van noorden en zuiden". Sprekers zijn ds.A.C.Uitslag uit Urk en evang. H.Bor uit Gent (Belgie).

Verder zal het "Sionsjeugdkoor" uit Damwoude het geheel muzikaal omlijsten. Organiste deze middag mevr. T.Ypma.

Voor de kinderen van 4 t/m 10 jaar is er een speciaal kinderprogramma, voor die van 0 t/m 3 jaar is er oppas aanwezig. Er zal een speciale zendingsmarkt zijn waar u artikelen kunt kopen. De opbrengst van deze middag is voor het kleuterschoolprogramma Boka Moso in Botswana. Jong en oud hartelijk welkom. Aanvang van de bijeenkomst is 13.30 uur, kerk open 13.00 uur.

zending en evangelisatiecom. Broeksterwoude-A

Programma Zendingsdag Classis Utrecht

Datum: D.V. 27 juni 2009
Plaats: Zeisterbos, ingang Pr. Bernhardlaan (via Ln. Van Beek en Royen, N244)
Bij slecht weer in kerk Ger. Gemeente, Joubertlaan.
(zie evt. website CGK Zeist)

Thema: Van verre staande verstaan...

Aanvang: 10.00 uur morgenprogramma

13.30 uur middagprogramma

Einde: 15.45 uur

Sprekers: Morgenprogramma:

Ds. M.J. Kater (Zeist)

Ds. A.K. Wallet (Schoonrewoerd)

Ds. A.Th. van Olst (Utrecht-W)

Opening en Algehele leiding

"Ver-staan"

"Verstaan"

Middagprogramma:

Hessel Visser (Botswana)

Ds. J. de Geus-Los (Brazilië)

"In de eigen taal"

"Gods werk veraf"

Voor de kinderen: Vertelling ('s morgens) en een apart kinderprogramma ('s middags)

Opbrengst t.b.v. de zending van:

- Zendingmarkt: Verkoop tweedehandsboeken, curiosa, speelgoed, bloemen/fruit, kleding enz.
- Catering: Verkoop koffie, thee, fris, koek, belegde broodjes, ijs.
- Collecten

wonen, maar omdat ze met alles gebroken hebben – dan sloot die dominee de luiken. Zijn vrouw vroeg dan: 'Wat doe je nou weer?' 'Ach', zei hij, 'we hebben als gemeente niet genoeg gewaakt.' Waken wij wel over elkaar? Ook over die gezinnen die zo aan het afzakken zijn? Die zijn er, ook in onze gemeente. 's Avonds zie je ze niet meer in de kerk. Dan zitten ze naar de televisie te kijken. Trouw meelevende gezinnen, ze komen niet meer. 's Morgens nog een keertje. De kinderen leren het naar de kerk gaan bijna niet meer. Daar moeten we samen wat aan doen. U moet niet zeggen: dat moet de dominee of dat moeten de ouderlingen maar doen."

A. Van Heteren

DE ENIGE TROOST

Catechisatiemethode, die in 5 delen de catechismus behandelt Voor jongeren tussen 11 en 17 jaar Geschreven door ds. A.C. Uitslag

Verdere informatie:
e: a.c.uitslag@kliksafe.nl of
tel. 0527-681593

Stichting steun
Messias
belijdende
Joden

Postbus 22 3860 AA Nijkerk
www.messiasbelijdendejoden.nl

Voor informatie:

Ds. G. Bouw

Tel.: 0172 - 470040

E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de
evangelieverkondiging
door Messiasbelijdende
Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeentevond
of verenigingsavond

DUITSLAND: EEN MOOI LAND MET LEGE KERKEN...

Duitsland is mooi, maar geestelijk enorm arm. De waarheid naar Gods Woord wordt bijna niet meer verkondigd. Met uw bijdrage kunnen wij vertaalde werken van Hollandse en puriteinse oudvaders daar weer onder de aandacht brengen. Zie onze website www.svvhed.org voor meer info. Wilt u ons werk steunen?

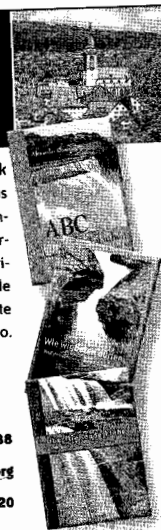
STICHTING ONTMOETEN VAN

T 0416 - 691788

info@svvhed.org

Gift: 548.98.79.20

HEIDELBERG & DORDRECHT

Veilig én snel internetten? Stap nu over op Kliksafe!

ADSL vanaf € 26,95 per maand. Inclusief virusscan op mail, spamfilter en vijf mailboxen.

kliksafe ...bewuste keus

Kijk op www.kliksafe.nl of bel (0341) 274 999.